de zeeuwse duurzaamheidskrant

2020

IN DEZE KRANT:

Jo-Annes de Bat 3
'Nuchter naar de feiten kijken'

Ronald & Jannine Mirck 5
'Het was de investering meer dan waard'

Ben Giesbers 7
'Bouwen aan een fijner leefklimaat'

'Maak milieuvriendelijke keuzes in je tuin' 9

Robert de Bourgraaf 11
'Energieneutraal bouwen begint op de tekentafel'

ISOenergy 13
'We lopen steeds een stapje voor'

Pol van de Vijver & Roger van Beveren 17
'Samen de stap naar energiezuinig en levensloopbestendig wonen vereenvoudigen'

Derk Alssema 19
'Alle beetjes helpen'

Ira von Harras 21
'Heb ook oog voor biodiversiteit'

"DUURZAAMHEID" GEWOON ZEEUWS!

Uw enkel glas of oude isolatieglas vervangen

door HR++ glas houdt de warmte binnen

www.roegiersglas.nl | 0113 - 577221

COMFORT PARTNERS.

BETEKENISVOL WONEN

Samen met u realiseren wij duurzame, slimme en vitale installaties in woningen! Duurzaam op het gebied van energiegebruik, slim door technologie en data, vitaal op het gebied van gezondheid. Onze oplossingen lopen van "no regret" tot een CO_2 neutrale aanpak. Zo willen wij actief ons steentje bijdragen aan de energietransitie.
Doet u met ons mee?

comfort partners | TBI

www.comfort-partners.nl

Logus
BOUWCENTER

‘Nuchter naar de feiten kijken’

De transitie naar duurzame energie is een grote opgave, die Zeeland breed wordt opgepakt. De klimaatafspraken van Parijs zijn een uitdaging. Gedeputeerde Jo-Annes de Bat is duidelijk over de insteek van de provincie. “Haalbaar en betaalbaar zijn de twee belangrijkste uitgangspunten. Wie nuchter naar de feiten kijkt, beseft dat er iets moet gebeuren. De energietransitie is iets van iedereen. We moeten dit samen doen.”

Op 1 januari 2021 treedt het akkoord van Parijs officieel in werking. Provincies en gemeenten hebben ingestemd met het landelijk Klimaatakkoord. Gemeenten gaven het Rijk een duidelijke boodschap mee: de energietransitie gaat alleen lukken als de afspraken over haalbaarheid, betaalbaarheid en uitvoerbaarheid worden nageleefd.
Ook in Zeeland wordt gewerkt aan kwaliteit, stabiliteit en veiligheid van de leefomgeving. Voor het terugdringen van de CO2-uitstoot staat in de concept-Regionale Energie Strategie (RES) een groot aantal maatregelen, pilots en proefprojecten. Op dit moment werken gemeenten en andere betrokken partijen hard aan een definitieve RES. “Met deze definitief vastgestelde RES kunnen we concreet aan de slag gaan”, aldus De Bat.

Gebouwde omgeving

Hij legt uit dat er over de verschillende thema’s aan aparte sectortafels wordt gesproken. Om gezamenlijk de acties uit de RES aan te pakken in Zeeland, zijn concrete plannen nodig. De Bat geeft enkele voorbeelden.
Wat betreft de sectortafel Gebouwde Omgeving bijvoorbeeld is de opdracht per gemeente om de energie- en warmtevoorziening per wijk in beeld te brengen. “De eerste stap is dus nadrukkelijk de huidige stand van zaken in kaart brengen voor bestaande wijken en vervolgens beschrijven hoe ze de verschillende wijken planmatig willen verduurzamen. Nieuwbouw is sowieso al gasloos.”

Mobiliteit en elektriciteit

Het elektrisch rijden neemt de komende jaren een grote vlucht. Prognoses wijzen uit dat in Zeeland in 2030 zo’n 10.000 openbare laadpalen nodig zullen zijn. De sectortafel Mobiliteit brengt de huidige oplaadinfrastructuur voor elektrische auto’s in beeld en de stappen die nodig zijn om aan de toekomstige vraag te kunnen voldoen. “Autofabrikanten spelen hierbij een belangrijke rol. Er zullen steeds meer elektrische auto’s geproduceerd worden en batterijen worden steeds beter en goedkoper. Dit heeft een gunstig effect op de prijsontwikkeling.”
De Bat benadrukt hoe effectief het is dat bijvoorbeeld een partij als Enduris als partner aan tafel zit. “Als gevolg van elektrisch rijden en zonne- en windenergie is bijvoorbeeld een versterking van het elektriciteitsnetwerk noodzakelijk.”

Industrie

Het grootste energieverbruik in Zeeland komt op het conto van de industrie. “Hier werken de tien grootste bedrijven al jarenlang samen aan een samenhangend pakket.” Onder de naam Smart Delta Resources is een routekaart ontwikkeld om de industrie van Zeeland klimaatneutraal te maken. Een belangrijke rol daarin is weggelegd voor CCS (afvang van CO2 bij de schoorsteen) en groene waterstof. De Bat: “De Zeeuwse industrie is vandaag de dag al één van de grootste waterstofgebruikers van Nederland. Helaas gaat dit nog gepaard met veel CO2-uitstoot. Het vergroenen van deze waterstofvraag is een absolute topprioriteit. Zeeland heeft heel goede papieren voor een eerste grote proeffabriek voor groene waterstof.”

Zeeuwse oplossing

De Bat hecht veel waarde aan samenwerking met inwoners. Om die reden is geprobeerd hen zoveel mogelijk bij alle stappen te betrekken en zijn digitaal tal van slimme ideeën verzameld. Wat de toekomst voor iedere individuele Zeeuw zal betekenen, is nu nog niet te becijferen. De boodschap is duidelijk: dit is een proces dat we stap voor stap moeten doorlopen. “Natuurlijk zie ik ook de berichten waarin enorme sommen geld de revue passeren. Mijn idee daarover is dat we ervoor moeten waken om alles kapot te rekenen. Ik ben ervan overtuigd dat de kosten zullen dalen, naarmate meer mensen voor duurzame oplossingen kiezen. Ook commerciële partijen spelen erop in en maken de overstap steeds eenvoudiger. Een keuze die overigens steeds meer mensen maken. Kijk eens hoeveel zonnepanelen er al zijn; met 18% heeft Zeeland het hoogste aandeel zonnepanelen van Nederland! Die liggen er omdat mensen zelf ook de eenvoudige rekensom kunnen maken. Ik merk overal een enorme betrokkenheid. We werken samen aan een oplossing die past bij Zeeland.”

Uw tochtende GARAGEDEUR beu?

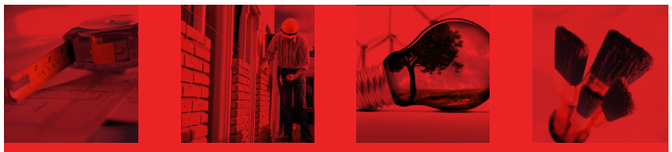
Standaard op onze deuren:

- RONDOM DUBBELE RUBBERAFDICHTING
- GEÏSOLEERD DEURBLAD, 40 MM DIK
- RUBBERAFDICHTINGEN TUSSEN DE PANELEN

Bel voor een vrijblijvende showroomafspraak of kijk op:
WWW.AAPROTEC.NL

AAproTec
Columbusweg 29, Goes / 0113 20 20 49

Bouwkundig adviesbureau de Braal

- Bouwtechnische keuring
- Opleveringskeuring
- Onderhoudsplanning
- EPA maatwerkadvies
- Projecttoezicht
- Hei-inspectie
- Bouw- en kopersbegeleiding
- Klachtenonderzoek en bemiddeling

Bouwkundig adviesbureau de Braal
Reaumurstraat 11a
4532 KJ Terneuzen
T: 0115 612 604
M: 06 5122 5443
info@bouwadviesdebraal.nl

www.bouwadviesdebraal.nl

Profiteer van Dakotech wintervoordeel!

Actiedata: maandag 3 februari t/m zaterdag 29 februari 2020

GRATIS Apple iPad*
bij aankoop kunststof dakkapel of kozijnen!

Koop uw kunststof ramen, deuren en dakkapellen bij de erkende specialist!
Wij leveren en monteren deuren, dakkapellen & kozijnen van de hoogste kwaliteit. Wij staan garant voor hoge betrouwbaarheid en uitstekende service. Ons eigen team ervaren monteurs zijn vakmensen met 2 rechter handen. Wij werken snel, netjes en laten geen rommel achter.

Profiteer nu van onze speciale winteractie! Bij aankoop van kunststof kozijnen of dakkapel krijgt u een gratis iPad! Vraag direct de gratis brochure aan, bel 0113 - 60 31 48 of kijk op dakotech.nl/actie

- **Groot assortiment**
- **Deskundig advies**
- **Vakkundige montage**
- **Verstandige keuze**

*Alleen geldig tijdens de genoemde actiedagen. Kijk op dakotech.nl/actie voor alle voorwaarden.

Gratis brochure ontvangen?
Bel 0113 - 60 31 48 of kijk op www.dakotech.nl

DAKOTECH Kunststof kozijnen, deuren en dakkapellen

‘Het was de investering meer dan waard’

“Als je overwaarde hebt op je huis en de bank is bereid het te financieren, dan ben je bijna een dief van je eigen portemonnee als je de keuze voor verduurzamen niet maakt. Ik zie alleen maar voordelen; onze energielasten zijn sterk verminderd, de woningwaarde is gestegen en het wooncomfort is sterk verbeterd.”

Ronald Mirck woont samen met zijn vrouw Jannine in Kapelle.
De kinderen zijn inmiddels het huis uit. Ze wonen in een rijtjeswoning uit 1973. In 2014 hebben zij 12 zonnepanelen op het dak laten leggen. Toen drie jaar later één van de kozijnen op de bovenverdieping aan vervanging toe was, was dat het moment om serieus na te denken over verduurzamen en grondig verbouwen van de woning. “Door mijn werk ben ik dagelijks in de weer met beheer en onderhoud van vastgoed. Ik was dus volop bekend met energielabels en energiebesparende maatregelen. Het kozijn zette ons aan het denken. De hele verdieping had enkel glas. Het had dus weinig zin om één enkel kozijn te verduurzamen. Zo werd het verbouwingsplaatje langzaam maar zeker wat groter.”

Verduurzamen en meer wooncomfort

De lage rentestand en de overwaarde in de woning hielpen mee om wat groter te gaan denken. “We hadden altijd al plannen om een dakkapel te plaatsen en ook een nieuwe keuken was een wens. Dit was naar mijn idee een goed moment om een investering te doen in de woning en zodoende twee vliegen in één klap te slaan: verduurzamen en meer wooncomfort.
De eerste hobbel was de bank. Gelukkig waren zij bereid deze grote verbouwing te financieren, want de extra hypotheek woog op tegen de nieuwe taxatiewaarde van de woning. We konden van start.”

Vloer- en dakisolatie

Naast de keuken en de dakkapel, kozen Ronald en Jannine voor een hybride warmtepomp met vloerverwarming, nieuwe HR^{++}kozijnen en vloer- en dakisolatie. De dakkapel en de HR^{++}kozijnen zijn geplaatst door Dakotech uit Heinkenszand.
“Alle radiatoren op de benedenverdieping zijn weggehaald en op de eerste verdieping zijn de radiatoren vernieuwd. Ook al het leidingwerk is nieuw. ISOenergy heeft de vloer- en dakisolatie verzorgd. We hebben ook de spouwmuren beken, maar deze waren al in de jaren negentig geïsoleerd. We konden profiteren van twee subsidieregelingen, voor de warmtepomp en voor de isolerende maatregelen. Ik vond het buitengewoon prettig dat ISOenergy die subsidieaanvraag ons volledig uit handen nam.”

Behaaglijk

Inmiddels zijn alle verbouwingen achter de rug. Het wooncomfort is daadwerkelijk toegenomen. Een kleine kanttekening plaatst Ronald bij de warmtepomp. “Omdat we geen mechanische ventilatie hebben, kan het in het voorjaar en het najaar soms iets killer zijn in huis. Geen probleem, we trekken dan een vestje aan. En als het echt koud zou zijn, kan er altijd even een elektrisch kacheltje bij. Maar dat hebben we nog niet hoeven doen. Verder is de vloerverwarming natuurlijk behaaglijk aan je voeten.”

Voordelig wonen

Als Ronald alles narekent, was de verbouwing het meer dan waard. “Onze netto elektra verbruik op jaarbasis is nog slechts 1200 kWh. Desondanks ontvang ik jaarlijks 55 euro aan elektriciteit terug. Ons gasverbruik is met 1200 m^3 op jaarbasis afgenomen. Reken maar uit: à 70 eurocent per m^3. Daarmee is het echt lonend. Minder energieverbruik, een waardestijging van de woning en doordat ik nu minder kwijt ben aan energie heb ik al circa 50% van het netto hypotheekbedrag voor de verbouwing terugverdiend.
Als ik over een paar jaar stop met werken, hebben we alleen nog de verbouwingshypotheek en wonen wij heel voordelig in een mooie, betaalbare en comfortabele woning.”

DUURZAME WARMTEPOMP:
VERLAAG UW GASREKENING

Heeft u weleens naar de jaarrekening van uw energieleverancier gekeken? Grote kans dat de gasrekening hoger is dan uw elektriciteitsrekening. Bovendien wordt gas steeds duurder. Met een warmtepomp gebruikt u minder tot zelfs helemaal geen gas meer. Daardoor bespaart u behoorlijk op uw gasrekening en profiteert u het hele jaar van een comfortabel huis. Bovendien draagt u bij aan een schoner milieu. En dat is wel zo belangrijk, ook voor de generatie na ons.

Tip! Duurzame warmte voor iedereen bereikbaar. U kunt nu ook een warmtepomp huren.

DAAROM EEN WARMTEPOMP:

- ✓ Tot € 3.700 subsidie
- ✓ Gratis adviesgesprek bij u thuis
- ✓ Gemiddeld € 300 per jaar besparen
- ✓ Duurzame verwarming en warm water

* Bedragen zijn incl. montage, BTW, 5% productkorting en na aftrek van subsidie. Onze algemene voorwaarden en voorwaarden voor montage vindt u onder het product op **www.samangroep.nl/warmtepompen**. Deze actie is geldig van 1 februari 2020 tot en met 31 maart 2020. De ISDE subsidie is sinds 01-01-2020 niet meer van toepassing voor nieuwbouwwoningen.

NIEUW!
AL VANAF
€ 3.134*

Daikin Intergas Monobloc Hybride 4,4 kW

Slechts 37 dB geluid

A++

- ✓ Interessante subsidie vanaf € 1.600
- ✓ A++, dus energie-efficiënt
- ✓ Maximaal rendement

AL VANAF
€ 5.868*

Daikin Altherma Bluevolution 7,5 kW + 180 liter boiler

Volledig van het gas af

A+++

- ✓ Interessante subsidie vanaf € 2.100
- ✓ Cv water tot 55°C verwarmen
- ✓ Warm tapwater

GOUWEPOORT 1 • NEERLOOPWEG 6
4301 RZ ZIERIKZEE • 4814 RS BREDA

0111 - 412 647 • SAMANGROEP.NL
INFO@SAMANGROEP.NL • SAMANENERGIQ.NL

SAMAN
WIJ GEVEN energie!

‘Bouwen aan een fijner leefklimaat’

‘Bouwen aan een fijner leefklimaat’ is de titel van de informatiebrochure die Woongoed Middelburg in Middelburg verstuurt aan bewoners van woningen die zij verduurzamen. Stap voor stap legt Woongoed uit wat de reden is voor de geplande onderhouds- en energiemaatregelen. Het is een fikse klus waar Woongoed voor staat, maar ook voor individuele bewoners kunnen de werkzaamheden ingrijpend zijn.
Het resultaat is er als het goed is wel naar: meer wooncomfort en een lagere energierekening.

Ben Giesbers is projectleider bij Woongoed Middelburg. Deze woningcorporatie zorgt voor duurzame en betaalbare woningen voor mensen met een laag inkomen. Woongoed heeft ruim 6.000 woningen in bezit in Middelburg, Vlissingen en Veere. Giesbers legt uit wat de opgave is voor woningcorporaties in Nederland. “Onze woningen moeten in 2021 gemiddeld energielabel B hebben.
Dit is een tussenstap richting 2050 waarin we alle woningen CO2-neutraal willen hebben.”

Duurzaamheidsmaatregelen

Dit betekent dat Woongoed en eigenlijk alle andere Zeeuwse woningcorporaties aan de slag moeten. Afgelopen jaar heeft Woongoed al ruim 700 woningen verduurzaamd en ook in 2020 staat minstens eenzelfde aantal woningen op de planning.
“De werkzaamheden omvatten dak-, gevel- en vloerisolatie, plaatsen van HR^{++} glas en eventueel kunststof kozijnen, mechanische ventilatie en soms zonnepanelen tegen een kleine vergoeding. Met deze maatregelen maken wij de woningen milieuvriendelijker.
Het energieverbruik zal verminderen en het zorgt voor een gezonder en aangenamer binnenklimaat.”

Goede communicatie

Giesbers vertelt dat goede communicatie met de bewoners belangrijk is. Om die reden ontvangen zij de genoemde informatiebrochure. Bovendien krijgt iedere bewoner een persoonlijk bezoek van de bewonersbegeleider. Zij gaat met bewoners in gesprek en bekijkt de situatie ter plaatse. Ook licht zij de werkzaamheden toe. “Het kan natuurlijk best wat impact hebben. Als we het dak van binnenuit moeten isoleren, moet bijvoorbeeld de zolder leeg zijn. En het aanbrengen van mechanische ventilatie, noodzakelijk vanwege de goede isolatie, vergt soms dat we nieuwe kanalen in het huis aanleggen. Het doel is altijd dat we er samen met de bewoner uitkomen.”

Giesbers legt uit dat het doel van deze voorbereidingen ook is dat de aannemer precies per woning weet wat hij kan verwachten. “Geen verrassingen dus, zodat de werkzaamheden niet langer duren dan gepland.”

Energienota

De meeste bewoners zullen na verloop van maximaal een jaar de resultaten van deze werkzaamheden terugzien op de energienota. Afhankelijk van de werkzaamheden en manier van wonen zal de energierekening aanmerkelijk lager uitvallen. Bovendien is het wooncomfort toegenomen. “Het heeft zeker impact, maar bewoners krijgen er een woning met energielabel A of A^{+} voor terug. Daarmee kunnen ze goed de toekomst tegemoet.”

AddGreen®
Duurzame na-isolatie

EEN DUURZAME WONING VRAAGT OM DUURZAME ISOLATIE

We zijn met z'n allen in toenemende mate bezig met duurzaamheid. Zo hebben steeds meer mensen last van vliegschaamte en is zelfs betonschaamte in opkomst. Om het milieu minder te belasten, leggen we massaal onze daken vol met zonnepanelen en isoleren we onze woningen. Maar hoe duurzaam zijn de gebruikte materialen eigenlijk? En hoe maak je hierin een bewuste keuze?

JE WONING VERDUURZAMEN

Zonnepanelen, een warmtepomp of een zonneboiler: het zijn tegenwoordig populaire maatregelen om woningen te verduurzamen. Maar wat niet iedereen weet, is dat je beter eerst kunt zorgen voor een goed geïsoleerd huis. Dat zorgt er namelijk voor dat er uiteindelijk minder energie nodig is. De juiste volgorde? Begin met het isoleren van het huis, want hier gaat de meeste warmte verloren. Zorg dat alle kieren van binnenuit dicht zijn en zorg voor goede ventilatie, oftewel gecontroleerde luchtafvoer en schone luchttoevoer. De laatste stap is het inzetten van duurzame energietoepassingen als zonnepanelen, een warmtepomp of een zonneboiler.

'GROEN' ISOLEREN

Isoleren is dus het sleutelwoord voor een duurzame woning. Op het gebied van isolatiemateriaal zijn de keuzemogelijkheden eindeloos. Ga je voor écht duurzaam? Dan kun je – voor de vloer, spouwmuur en kruipruimte - tegenwoordig kiezen voor een isolatiemateriaal met een duurzame basis. AddGreen heeft duurzame na-isolatieproducten ontwikkeld op basis van hernieuwbare grondstoffen. Het materiaal heeft een extreem goede CO2-footprint en is binnen 2,2 maanden CO2-neutraal. Dit betekent dat alle energie die wordt verbruikt in de hele keten, wordt terugverdiend vanaf het moment dat het isolatiemateriaal is aangebracht. Aan het einde van de levensduur kan het opnieuw gebruikt worden in een andere toepassing of kan het **100% gerecycled worden.**

KLIMAAT IN HUIS

Het gaat om grafietparels met een uitzonderlijk hoge isolatiewaarde. Wanneer ze aangebracht worden in de spouwmuur, kruipruimte of vloer, verbetert het leefklimaat in huis en verbruik je veel minder energie. Het groene aspect zit 'm in de grondstoffen: tijdens het productieproces zijn er hernieuwbare grondstoffen toegevoegd. Dit heeft geen effect op de levensduur van de parels, want ze hebben dezelfde productkenmerken als de parels die wél volledig uit fossiele grondstoffen bestaan.

INNOVATIEF EN EFFICIËNT

Als je je woning laat isoleren, wil je wel zeker weten dat dit goed en efficiënt gebeurt. AddGreen loopt voorop in innovatie en heeft eigen isolatiemachines ontwikkeld. Dankzij een automatische lijmdoseringsunit en bijbehorend vulpistool ontstaat de optimale vulling. Dit kan zelfs digitaal bijgestuurd worden. Hierdoor weet je zeker dat de isolatie duurzaam is en de best mogelijke prestaties behaalt in jouw woning.

PARTNER ISOENERGY

Het Zeeuwse bedrijf ISOenergy heeft bewust gekozen voor een partnership met AddGreen. Naast het isolatieproduct is een goede verwerking van het isolatiemateriaal uitermate belangrijk om de eindkwaliteit te kunnen borgen. AddGreen ondersteunt ISOenergy met kennisoverdracht, opgedaan door innovatieve ontwikkelingen. Door de nauwe samenwerking kunnen zij vragen vanuit de markt snel omzetten in nieuwe innovatieve producten waar de consument behoefte aan heeft. Hiermee zijn ISOenergy en AddGreen koplopers in de bouw.

CERTIFICERING

AddGreen beschikt over het REDcert keurmerk, een initiatief van toonaangevende branches en organisaties. Eén van de belangrijkste doelstellingen hiervan is om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en waardevolle grondstoffen te behouden.

Ook jouw woning verduurzamen én bijdragen aan het klimaat? Neem een kijkje op

www.addgreen.nl

‘Maak milieuvriendelijke keuzes in je tuin’

Zet je een groene haag of een schutting om je tuin? Kies je voor bestrating of een gazon met borders? Bij de inrichting van je voor- en achtertuin kun je veel milieuvriendelijke keuzes maken.

Maak milieuvriendelijke keuzes in je tuin
Zet je een groene haag of een schutting om je tuin? Kies je voor bestrating of een gazon met borders? Bij de inrichting van je voor- en achtertuin kun je veel milieuvriendelijke keuzes maken.

Natuurlijke tuinen zijn groene oases in een dorp of stad. Kleine dieren, insecten en vogels vinden hier voedsel en schuilplaatsen. Maar dat niet alleen. Mensen worden gelukkiger en gezonder van een groene omgeving. Een tuin met veel groen en weinig bestrating kan bovendien het water beter vasthouden. Dat is goed voor je planten én helpt wateroverlast tegen te gaan.

Zo min mogelijk bestrating

De milieuvriendelijkste bestrating is natuurlijk geen bestrating. Veel groen in je tuin zorgt ervoor dat de bodem het water goed kan vasthouden. Daarmee help je om wateroverlast te voorkomen. Bestraat daarom zo weinig mogelijk. Soms is verharding nodig, bijvoorbeeld bij het terras, tuinpaden en de oprit. Kies dan voor waterdoorlatende verharding. Met waterdoorlatende verharding kan het regenwater in de bodem wegzakken en het grondwater aanvullen. Het regenwater hoeft dan niet via het riool afgevoerd te worden. Bij heftige regenbuien helpt dit mee om wateroverlast op straat en in de tuin te voorkomen. Het weghalen van tegels biedt bovendien meer ruimte aan een natuurlijk bodemleven en vergroot daarmee de biodiversiteit. Bijkomend voordeel is dat je tuin ook koeler blijft als je minder verharding toepast.

Tuinonderhoud

Met een goed onderhouden tuin vang je twee vliegen in één klap: je tuin ziet er mooi uit en het is goed voor het milieu.
Schep bijvoorbeeld compost of mest door de bodem om deze gezond en vruchtbaar te houden. Kies verder voor natuurlijke beplanting en pas je plantenkeuze aan bij de tuin. Kijk goed wat zonnige en schaduwrijke plekken zijn en onderzoek welke bodem jouw tuin heeft. Plaats (ook) planten die niet veel water nodig hebben; dan hoef je minder vaak te sproeien en bespaar je water. Zorg er verder voor dat de tuin een groot deel van het jaar bloeiende planten heeft. Zo help je vlinders, bijen en andere nuttige insecten. Plant als het even kan een boom(pje). Een boom biedt beschutting aan vogels en andere dieren en is een belangrijke fijnstof-vanger. En tot slot, hergebruik het plantenafval, bijvoorbeeld voor compost of takkenwallen. Veel groen, weinig onderhoud: zo geniet je optimaal van je tuin!

De specialist in het opstarten van postcoderoos coöperaties

Maak Onze Regio Duurzamer was al betrokken bij 17 postcoderooscoöperaties in Zeeland, die ruim 1.3 mega Watt elektriciteit per jaar produceren.

Gezamenlijk inkoop van zonnepanelen, met plaatsing op het dak van een ander.

Wij kunnen helpen bij het begeleiden van initiatieven. Onze aanpak is zo veel mogelijk ontzorgen, maar er kan ook zeker een deel zelf geregeld worden, dat gaat allemaal in nauw overleg. Wij kunnen helpen met het zoeken van daken en deelnemers.

Koop uw gebruik voor de komende 15 jaar nu in, met een zeer mooi rendement.

Maak onze regio DUURZAMER
www.maakonzeregioduurzamer.nl

Interesse?

Neem contact op met
Adrie Neuféglise | 06 18193017
info@maakonzeregioduurzamer.nl

Meer informatie kunt u vinden op onze website www.maakonzeregioduurzamer.nl

Maak Onze Regio Duurzamer werkt samen met onderstaande partners:

Zonnepanelen op uw pand?

Wij helpen u met advies, ontwerp en realisatie:
- SDE+ subsidie, EIA Energie Investerings Aftrek,
- Groene lening of lease,
- Gratis zonnepanelen op uw dak?

EnergieAnders
www.energieanders.nl
info@energieanders.nl
085 877 1822

Wij verduurzamen complete woningen en bedrijven

SOLAR2ENJOY ZEELAND
Zonnepanelen voor ieder (on) mogelijk dak!
0118 855 561

Zonnepanelen
Infraroodverwarming
Warmwatersystemen
Gasvrijwonen

Showroom: Gildeweg 17F Vlissingen - www.s2ezeeland.nl

de Coöperatie *expert*

Verschelling ASSURANTIËN

Westerbeke
Elektrische Installaties

ABC ZONNEPANELEN.NL

DGE DUTCH GREEN ENERGY
Uw leverancier voor al uw systemen voor duurzame energie!
Marquesweg 4 Goes | www.dge-nl.nl

Postcodeproject? Het Zeeuwse Klimaatfonds helpt!

‘Energieneutraal bouwen begint op de tekentafel’

Wie energieneutraal wil bouwen, doet er goed aan om vanaf de allereerste schetsen na te denken over manieren om de energievraag te beperken en de mogelijkheden voor energieopwekking te maximaliseren. “In feite is energieneutraal bouwen overal mogelijk, maar niet iedere plek is optimaal.”

We spreken Robert de Bourgraaf van Dubourgraaf in Goes. Dit adviesbureau is gespecialiseerd in het ontwerpen van de energiehuishouding en de bijpassende installaties. Dubourgraaf is actief in bestaande bouw en bij nieuwbouw. “Ruim tien jaar geleden nam ik samen met Architecten Alliantie en de Zeeuwse Milieufederatie (ZMf) het initiatief voor de eerste CO2 neutrale straat in Zeeland.”

foto: Gerben en Anneke fotografie

Energieneutraal begint bij de allereerste schetsen

Robert werkt veel samen met woningcorporaties en projectontwikkelaars. Maar ook particulieren doen regelmatig een beroep op hem. “Wie energieneutraal wil wonen of streeft naar een nul-op-de-meter woning moet hier al bij het ontwerp van de woning op sturen. Denk bijvoorbeeld aan de perceelkeuze en de oriëntatie van de woning op de zon. Dat wil zeggen: meer glas op het zuiden dan op het noorden. De verdeling van de ramen is een aandachtspunt, maar ook de compactheid van de woning. Compact bouwen wil niet zeggen dat je klein bouwt, maar dat je energiezuinig bouwt. Hoe kleiner de verhouding tussen de inhoud en het warmteverliesoppervlakte, hoe compacter de woning. Om compact te bouwen, kun je het best in een kubusvorm bouwen en grillige en uitstekende vormen of inhammen vermijden. Dit is niet alleen energie-efficiënter, maar scheelt ook in bouwkosten en verkleint de kans op fouten.”

Buitenschil luchtdicht maken

Bij de bouw zelf en de materiaalkeuze is het belangrijk om te kiezen voor een goede isolatie van vloeren, gevels en daken. Ook de kozijnen en het triple glas moeten een hoge isolatiewaarde hebben. “Triple glas zorgt voor een uitstekende isolatie van je kozijnen en dus ook van de woning. Door deze isolatie blijft de woning in de zomer lekker koel en gaat er in de winter zo min mogelijk warmte verloren. Bovendien is er door de hoge isolatie minder sprake van koudeval, wat een grote winst in comfort oplevert. Uiteindelijk is het belangrijk dat de buitenschil volledig luchtdicht is. Om die reden meten we dit al in de ruwbouwfase.”

PassiefHuis berekening

Als de woning op deze manier gebouwd wordt, is het vervolgens belangrijk om nauwkeurig te bepalen wat de energievraag van de woning zal zijn. Dubourgraaf gebruikt hiervoor het Duitse rekenmodel PHPP (PassiefHuis Projectrekenpakket). “Op basis van deze berekening weten we hoeveel vermogen we nodig hebben in de woning en welke installaties dit kunnen leveren. Zo komen we tot de keuze voor een warmtepomp voor de verwarming en de aanleg van een aantal zonnepanelen voor de elektriciteit. Met het oog op de luchtkwaliteit in de woning is ook een goede balansventilatie met warmteterugwinning nodig. Natuurlijk vergen al deze installaties ruimte. Om die reden is het dus belangrijk om dit alles in een vroeg stadium mee te nemen in het ontwerp van de woning.”

Oog voor elkaar

Robert kent situaties waarin woningeigenaren ervoor kiezen de aanschaf van een relatief dure warmtepomp achterwege te laten, omdat de geringe behoefte aan extra verwarming ook elektrisch kan worden opgewekt. “Als het budget het toelaat, adviseer ik altijd om te kiezen voor een warmtepomp. De keuze voor elektrisch verwarmen, legt namelijk een enorm beslag op het elektriciteitsnet in de winter. Juist dan is er geen zon en bestaat de kans op windstil weer. Zou iedere woningeigenaar de keuze maken om elektrisch te verwarmen zonder warmtepomp, dan hebben we zelfs meer fossiele energiecentrales nodig. Dat kan niet de bedoeling zijn als je energieneutraal wilt wonen.”

Informeer jezelf

In een wereld die zo snel veranderd en een bouwsector die flink onder druk staat, adviseert Robert tot slot om bij de bouw van een nieuwe woning ook een energiespecialist in te schakelen. “Iedereen heeft zijn eigen expertise. Dat geldt voor de architect, de aannemer, de installateur en dus ook voor specialisten in energie. Gebruik ieders kracht om tot het beste resultaat te komen. Je bouwt immers minimaal voor de komende zeventig jaar.”

ISOENERGY, DÉ SPECIALIST IN NA-ISOLATIE!

ISOenergy is een bedrijf dat erin is gespecialiseerd om bestaande woningen van vóór 1975 te isoleren. Daarbij gaat ISOenergy voor de hoogste kwaliteit en de meest tevreden klant. Een goed geïsoleerde woning zorgt ervoor dat u gaat besparen op uw energierekening. De warmte in de woning blijft beter behouden en dat geeft de woning meer comfort. Voordat uw woning geïsoleerd kan worden dient er eerst een grondige inspectie van uw woning gedaan te worden. Hiervoor kunt u een afspraak maken met een adviseur van ISOenergy. Hij komt bij u langs om de woning te bekijken en een passend advies uit te brengen.

SPOUWMUURISOLATIE

Met spouwmuurisolatie zorgt u ervoor dat de gevels van uw woning veel minder warmte doorlaten. Doordat de gevels een flink deel van de woning bestrijken, is het isoleren van de spouwmuur van uw woning zeer rendabel. Gemiddeld is de investering al binnen 4 jaar terugverdiend.
Op de kruispunten van de voegen worden volgens een boorpatroon gaatjes geboord in de gevel. Met een speciaal hiervoor ontwikkelde machine wordt het isolatiemateriaal aangebracht in de spouwmuur. De gaatjes worden netjes dichtgemaakt in de kleur van uw voeg.

Gemiddeld neemt het aanbrengen van spouwmuurisolatie een dag in beslag.

DAKISOLATIE

Het is erg belangrijk om het dak van de woning te isoleren. Warmte stijgt op en gaat gemakkelijk verloren via een slecht geïsoleerd dak.
Een goed geïsoleerd dak zorgt ervoor dat de warmte in de winter beter binnenblijft en in de zomer beter buiten. Hierdoor wordt de zolderkamer veel aangenamer en comfortabeler.

Dakisolatie brengt ISOenergy langs de binnenzijde van het dak aan. Hiervoor gebruikt ISOenergy glaswolvlokken. Deze vlokken zijn gemaakt van gerecycled glas en hebben een hoge isolatiewaarde.

Vaak is het dak binnen 1 à 2 dagen geïsoleerd.

VLOERISOLATIE

Vloerisolatie zorgt ervoor dat uw vloer warmer aanvoelt en geeft een minder vochtig leefklimaat. Zeker wanneer er vloerverwarming is aangebracht zorgt vloerisolatie voor een mooie besparing op de gasrekening.

ISOenergy heeft verschillende systemen voor vloerisolatie.
Voor elke situatie heeft ISOenergy een goed advies.
Voor het hoogste rendement wordt de vloerisolatie hoofzakelijk aan de onderzijde van de vloer aangebracht.

Gemiddeld genomen duurt het aanbrengen van vloerisolatie een dag.

SPOUWMUURISOLATIE VERWIJDEREN

In de jaren '80 en '90 zijn veel spouwmuren na-geïsoleerd met minder goede producten. Deze producten kunnen na verloop van tijd verteren of inzakken. Hierdoor kunnen er flinke vochtproblemen ontstaan. ISOenergy is er in gespecialiseerd om de oude isolatie te verwijderen uit de spouwmuur.
Op de kruispunten van de voegen worden kleine gaatjes geboord. Op verschillende plaatsen worden er stenen verwijderd uit de buitenmuur. Op de ontstane opening komt een zuigmond te staan waardoor het isolatiemateriaal wordt weggezogen. Door de gaatjes in de muur wordt lucht geblazen zodat het materiaal goed loskomt.

Als de oude isolatie volledig is verwijderd, is het mogelijk de spouwmuur weer opnieuw te laten isoleren door ISOenergy.

Maak nú een afspraak en verduurzaam uw woning!

ISO energy

DE VOORDELEN OP EEN RIJTJE:
✶Verhoging van het wooncomfort ✶Verlaging van het gasverbruik ✶Ve

‘We lopen steeds een stapje voor’

Bevlogen, enthousiast en een duidelijke passie voor duurzaamheid: wie de ondernemers Dick de Braal en Elmer van Gurp van ISOenergy ontmoet, ziet direct dat dit de eigenschappen zijn die hen verbindt. En ver heeft gebracht. “Toen we vijf jaar geleden met ons bedrijf startten, hadden we niet durven dromen dat we nu hier zouden staan. We zijn een gerespecteerde partner voor tal van Zeeuwse aannemers, woningbouwcorporaties, het Warmte Effect (een initiatief van Zeeuwind en de Zeeuwse Milieu Federatie) en particulieren, die graag hun woning willen isoleren en verduurzamen.”

Dick en Elmer hebben een druk jaar achter de rug.
In 2019 verhuisde het bedrijf van Heinkenszand naar bedrijventerrein Eindewege bij ’s Heer Arendskerke. In een prachtig, vrijwel compleet vernieuwd pand hebben ze nu alle activiteiten onder één dak. “We groeiden letterlijk uit ons jasje. Onze buitendienst werkte al vanaf deze locatie. Het is fijn dat nu alle afdelingen weer samengevoegd zijn. Het werkt zoveel makkelijker als je elkaar dagelijks even ziet of spreekt. Zo houden wij grip op het werk en voeling met de collega’s die dagelijks met onze isolatiematerialen aan het werk zijn”, aldus Elmer.

Het fijne pand is licht, ruim en stijlvol. “We zijn nu nog bezig met de puntjes op de i zetten”, vertelt Dick. “Natuurlijk volgt er nog een Open Dag. We laten graag aan een breed publiek zien waarmee we dagelijks bezig zijn. Maar mensen die graag nu al iets meer willen weten, kunnen gerust bij ons binnenlopen.”

Kwaliteit voorop

Vanaf de start is de dienstverlening van ISOenergy een schot in de roos. Dick en Elmer verklaren het succes door hun onophoudelijke keuze voor kwaliteit. “We zijn nadrukkelijk geen prijsvechter. We willen de beste zijn in alles wat we doen en proberen de markt steeds een stapje voor te zijn met nieuwe, innovatieve producten. Sinds de start kiezen we voor de beste producten die op de Nederlandse markt voorhanden zijn. Met onze isolatie-oplossingen, voor zowel muren, vloeren en daken, hebben wij bij tal van Zeeuwse woningen de eerste stap gezet richting duurzame energiebesparing.

Het is een aantal om trots op te zijn: iedere dag isoleren we minimaal twee particuliere woningen. Daarnaast zijn we volop actief voor grote woningcorporaties in heel Zeeland en daarbuiten.”

Goede planning en communicatie

Wie Dick en Elmer onderling hoort praten, staat versteld van de projecten die zij hebben uitgevoerd. Op tal van plaatsen is ISOenergy actief, zowel binnen als buiten de provinciegrenzen.

Dick vertelt dat de zogeheten ketenpartners bij verduurzamingsprojecten voor woningbouwcorporaties graag met ISOenergy samenwerken. “De manier waarop wij dergelijke projecten uitvoeren is echt uniek. We ontzorgen onze opdrachtgevers en onderhouden zelf persoonlijk contact met de huurders. We bellen iedereen echt persoonlijk op om de planning en de aard van de werkzaamheden door te spreken. Zo weten de huurders precies wanneer ze ons kunnen verwachten en wat we gaan doen. Dat wordt gewaardeerd. Verder werken we intensief samen met de andere onderaannemers. Zo weten we van elkaar waarmee we bezig zijn.”

Excellente CO2 footprint

Elmer en Dick signaleren dat de bewustwording bij woningeigenaren sterk is toegenomen: iedereen weet inmiddels dat isoleren noodzakelijk is om bij te dragen aan duurzaamheid en energiebesparing. “Bij ISOenergy kun je terecht voor vloer-, spouw- en dakisolatie. Daarmee helpen we particulieren duurzame keuzes te maken. Wij adviseren vaak twee maatregelen te nemen om de terugverdientijd aantrekkelijker te maken. Bovendien, met de huidige rentestand is het slimmer om te investeren in minder energieverbruik dan het geld op de bank te zetten.”

Om de keuze nog duurzamer te kunnen maken, introduceert ISOenergy AddGreen. Dit is na-isolatie materiaal dat voor een belangrijk deel bestaat uit biobased grondstoffen, zoals bionafta en biogas. Dit is verkregen uit organisch afval of plantaardige oliën. “Hiermee voegen we letterlijk een stukje groen toe aan onze isolatie. Bovendien heeft AddGreen een gunstige CO2-footprint. Een slim alternatief dus voor iedereen die bewust kiest voor duurzame, hernieuwbare energiebronnen én onze hoogwaardige kwaliteit.”

erlaging van de CO2-uitstoot ✶ Besparing op de energierekening

ISOenergy BV
Ambachtsweg 5 | 4458 DA ’s-Heer Arendskerke
T 0113-724999
E info@isoenergy.nl | www.isoenergy.nl

In 2020 breekt, door de komst van goedkopere modellen én aanschafsubsidie, elektrisch rijden definitief door. Die uitspraak deed de ANWB eind 2019. Dat betekent dat ook de laadinfrastructuur mee moet groeien. Ook in Zeeland! DELTA pakt die handschoen op en start met het aanbieden van laadpalen voor ondernemers.

Nieuw bij DELTA: laadpalen voor ondernemers

Vanaf nu biedt DELTA Energie, samen met moederbedrijf Vattenfall, een turn-key concept voor de zakelijke markt: laadpunten voor bedrijven die aan klanten of gasten laadservice willen aanbieden. Alles wordt geregeld: van technische inventarisatie tot laadklare oplevering.

Samenwerking

Door de sterke groei van elektrisch rijden zijn snel meer laadpunten nodig. CEO van DELTA Energie, Roel Meijerink: "Daar heb je efficiënte processen en ervaren experts voor nodig. Daarom zetten we samen met ons moederbedrijf Vattenfall een aanbod neer. Zij hebben al een compleet laadpaalaanbod én veel expertise. Zo introduceren we in Zeeland een aanbod dat zich elders al ruimschoots bewees: de Incharge Smart Two."

De Incharge Smart Two is:

- **Krachtig:** twee elektrische auto's laden tegelijk
- **Universeel:** voor alle elektrische auto's en laadkabels
- **Slim:** optimaal ingeregelde laadcapaciteit
- **Lucratief:** korte terugverdientijden mogelijk
- **Eenvoudig:** alles wordt voor je geregeld

Groene stroom

Meijerink vervolgt: "DELTA levert uitsluitend 100% groene stroom. Wie een DELTA-energiecontract heeft en een laadpaal aanschaft, biedt automatisch groene stroom aan elektrische rijders. Zo draag je een extra steentje bij aan de energietransitie.
Met DELTA Puur Zeeuws Groen, 100% groene stroom uit Zeeland, is het cirkeltje helemaal mooi rond."

Toerisme

Het laadpalenaanbod van DELTA is bijzonder geschikt voor bedrijven in de recreatie- en toerismesector. "Denk aan hotels, restaurants of attracties. Maar ook aan kleinere bedrijven zoals B&B's, minicampings of vakantiehuisjes. Elektrische rijders kiezen sneller voor een locatie waar een laadpaal is.
Daar liggen ook voor kleinere ondernemers écht kansen", besluit Meijerink.

Meer informatie op deltaenergie.nl/laadpalen.

ADVERTORIAL SPEEDHEAT ZEELAND

Specialist in elektrische infrarood vloerverwarming

Al meer dan dertig jaar staat Speedheat bekend als de specialist in elektrische infrarood vloerverwarming. Het unieke één millimeter dunne verwarmingssysteem verlangt geen jaarlijks onderhoud en is ideaal voor CO2 neutrale nieuwbouw en renovatie situaties.

DE ELEKTRISCHE INFRAROOD VLOERVERWARMING warmt vijftien keer sneller op dan conventionele watervloerverwarming en is overal in huis toe te passen, zelfs onder losse vloerkleden en verhuisbare laminaatvloeren.

HET GROTE VOORDEEL van het Speedheat systeem is dat u een minimale opbouwhoogte nodig heeft van enkele millimeters, hierdoor is de verwarming overal toe te passen. Meestal word het systeem geïnstalleerd op isolatie (beschikbaar vanaf drie millimeter) of op de bestaande zandcement-dekvloer. Speedheat is geschikt als verwarming voor uw hele woning!.

IN GEVAL VAN RENOVATIE kunt u uw huis ook stapsgewijs verduurzamen door per vertrek over te stappen op ons slimme infraroodsysteem. Met in elke ruimte een slimme (wifi) klokthermostaat verwarmt u alleen daar, waar en wanneer u wilt. Zo kunt u de overstap en investeringen van verduurzaming spreiden.

DOOR DE SUPERSNELLE reactie- en opwarmtijd van het systeem kunt u de verwarming kort voor gebruik inschakelen. In principe regelt de thermostaat dit zelf. Dankzij de infraroodwarmte voelt de ruimte al snel aangenaam warm, vergelijkbaar met de warmte van de zon op een koude winterdag. Hierdoor kan de ingestelde temperatuur met circa twee graden omlaag terwijl u tegelijkertijd meer comfort ervaart. Het Speedheat systeem kan als hoofdverwarming dienen of als bijverwarming, voor net dat extra beetje warmte.

Met Speedheat haalt u de warmte van morgen in huis. FOTO: Hiske Boon

HET SYSTEEM gaat een huizenlevenlang mee en biedt honderd procent toekomstperspectief als u gasloos wilt gaan verwarmen. Wilt u all-electric wonen dan is Speedheat ideaal in combinatie met zonnepanelen.
Kortom, de mogelijkheden zijn eindeloos.

BENT U BENIEUWD wat de mogelijkheden van Speedheat zijn in uw huis?
Neem dan contact op met Ronny Prang van Speedheat Zeeland via telefoonnummer 0117-451800 of vraag vrijblijvend een offerte aan via onze website www.speedheat.nl. Met Speedheat haalt u naast advies, installatie, dertig jaar ervaring en tien jaar garantie op het systeem, ook de warmte van morgen in huis...

SPEEDHEAT ZEELAND
A: Dr. Huizingastraat 28c, Schoondijke
T: 0117 - 45 18 00
E: zeeland@speedheat.nl
W: www.speedheatzeeland.nl

Uit Zeeland haal je energie

Denk je aan Zeeland, dan denk je aan wind, water en zon. Een lekkere wandeling of fietstocht langs de waterkant: wind in de haren, de geur van de zee in je neus en de zon op je gezicht. Heerlijk toch?
Ook wij genieten iedere dag van alles wat Zeeland te bieden heeft. Maar DELTA zou DELTA niet zijn als we de wind, het water en de zon niet zouden gebruiken om groene stroom op te wekken!

Diverse Zeeuwse windmolenparken, de onuitputtelijke kracht van eb en vloed en tientallen Zeeuwse zonnedaken. Ze leveren allemaal stroom voor DELTA Puur Zeeuws Groen: 100% groene stroom, volledig opgewekt in Zeeland. Wil je ook weten waar DELTA Puur Zeeuws Groen wordt opgewekt?

Kijk dan op **deltaenergie.nl/puurzeeuws**. Onze interactieve kaart vullen we continu aan met nieuwe opweklocaties.

Natuurlijk wil je dat de stroom die je verbruikt zo duurzaam en dichtbij mogelijk is opgewekt. Maar het liefst verbruik je er zo min mogelijk van. Dat geldt ook voor gas. Wil je weten hoe je zinvol en gericht energie bespaart? Met het DELTA Op-maatadvies weet je precies waar je aan toe bent. Onze gecertificeerde energie-adviseurs komen bij je thuis en leveren een rapport op waarmee je vérder kan. Kijk op **deltaenergie.nl/opmaat.**

Daarom. DELTA

Samenwerkingspartners
Samen Duurzaam Nederland in Zeeuws-Vlaanderen

SBG SIMONS BOUWGROEP
Patentweg 12 ▪ Terneuzen ▪ 0115 - 78 09 25
WWW.SIMONSBG.NL
info@simonsbg.nl

VAN LOOY INSTALLATEURS

Schilder & behang werk
Glas & stucadoren
Isolatie
Houtrot herstel

ISO energy

elektro van Sorgen v.o.f.

Elektra 21

LEENHOUTS
Leenhouts' Aannemings-Bedrijf b.v.

De Schrijver
vastgoedonderhoud

POPPE INSTALLATIETECHNIEK

WAC ZEEUWS VLAANDEREN

Bio Base Europe
Training Center

Rabobank
Growing a better world together.

bouwbedrijf van Driessche de Koster
...omdat u kiest voor kwaliteit!
Amerikaweg 5 - 4561 PB Hulst - 0114-370137
info@vandriesschedekoster.nl - www.vandriesschedekoster.nl

2 LIGHTS

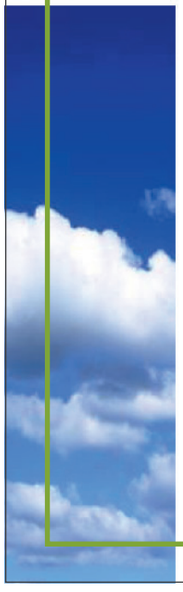
Stichting Samen Duurzaam Nederland stelt zich als doel:

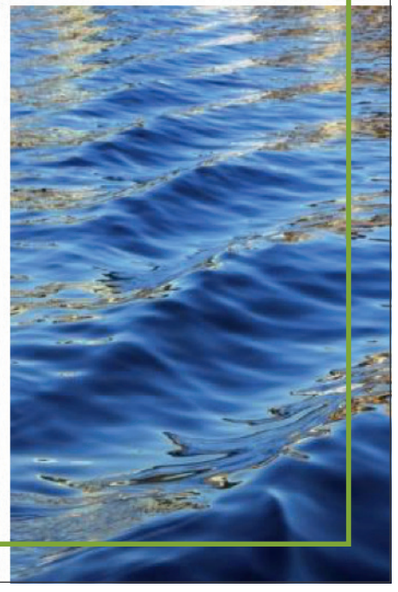
- Energietransitie versnellen
- Duurzame woonomgeving stimuleren
- Duurzame voedselketen bewerkstelligen

We gaat dit te bereiken door:

- Verbinden van partijen
- Verstrekken van gerichte onafhankelijke informatie
- Kennisdeling en kennisoverdracht
- Actief stimuleren van duurzaam denken

stichting
Samen Duurzaam Nederland
Zeeuws initiatief

‘Samen de stap naar energiezuinig en levensloopbestendig wonen vereenvoudigen’

**Stap voor stap werken aan comfortabelere, meer energiezuinige toekomstbestendige woningen.
Dat is het doel van de stichting Samen Duurzaam Nederland in Zeeuws-Vlaanderen. “We willen hulp bieden door duurzaam en levensloopbestendig wonen te vereenvoudigen. Veel woningeigenaren zien door de bomen het bos niet meer. Wij willen daarom helpen ontzorgen met helder advies, duidelijke stappen en met standaardprijzen.”**

Pol van de Vijver is, samen met Roger van Beveren, één van de initiatiefnemers van Samen Duurzaam Nederland. Deze stichting is gevestigd in Terneuzen. Van de Vijver signaleert dat veel woningeigenaren hulp nodig hebben bij het verduurzamen van hun huis. “Iedereen wéét dat het speelt, dat de ambitie is om woningen energieneutraal te hebben in 2050, maar de weg ernaar toe is onduidelijk.” Van de Vijver’s ervaring is dat veel woningeigenaren de eerste duurzame keuzes op een ‘natuurlijk’ moment maken, zoals bij onderhoud, renovatie of een noodzakelijke aanpassing. Om die reden wordt nauw samengewerkt met de WAC Zeeuws-Vlaanderen (Woonadviescommissie), die het Europees project ‘Age In’ – Langer Thuiswonen uitvoert.

Intentieovereenkomst

Ook bij bouw-, installatie- en vastgoedbedrijven staat verduurzaming hoog op de agenda. De opgave alleen in Zeeuws-Vlaanderen is al enorm met 40.000 particuliere woningen. “Iedere aannemer werkt vanuit zijn eigen kennis en expertise. Tot voor kort ontbrak integrale samenwerking in de bouwketen, terwijl die wel nodig is om tot de juiste maatregelen en effecten te komen. Om die reden hebben we tal van (Zeeuws-Vlaamse) partijen bij elkaar gebracht met als doel structureel samen te werken en tot praktische resultaten te komen.” Juli vorig jaar is de intentieovereenkomst ondertekend, onder toeziend oog van gedeputeerde Jo-Annes de Bat. Op weg naar een meer duurzame energievoorziening is het volgens De Bat van groot belang dat iedereen elkaar opzoekt en vooral dat niemand zich gek laat maken.

Per wijk/kern aan de slag

Het doel is om uiteindelijk samen op te trekken richting Zeeuws-Vlaamse woningeigenaren. “Idealiter werken we per wijk of kern. We starten met een informatiebijeenkomst, plannen vervolgens individuele maatwerkgesprekken in de woningen van geïnteresseerde eigenaren, we doen een voorstel inclusief de stappen en de kosten en we gaan aan de slag. Doordat we het seriematig doen, kunnen we aantrekkelijke tarieven bieden.”

Samenwerkingsverbanden

Momenteel moeten nog flink wat stappen gezet worden. Er wordt hard gewerkt aan het structureren van prijzen, administratie en opnames van de woningen. In dit traject is ook volop aandacht voor het levensloopbestendig maken van woningen. Bijzonder is dat inmiddels Rabobank Zeeuws-Vlaanderen is aangesloten, onder andere met het oog op financiering én Scalda die met SSDN de voorbereidingen treft voor een nieuwe opleiding Energietransitiemonteur en Energietransitie-adviseur. Ook met Energiek Zeeland is de samenwerking gezocht. “Na de ondertekening hebben we onszelf twee jaar gegeven om alles op de rit te krijgen. Dit betekent dat ons doel is om dit in 2021 operationeel te hebben. Wordt vervolgd!”

ZEEUWS ENERGIEAKKOORD

“Neem geen halve maatregelen als je je woning verbetert”

Ingrijpend isoleren is het belangrijkste wat je zelf kunt doen om je woning energieneutraal te maken. Dat is het advies van Carola Helmendach, voorzitter van de sectortafel ‘gebouwde omgeving’ van de Regionale Energiestrategie (RES).

In 2050 moeten alle woningen in Zeeland – uitgezonderd monumentale panden – aardgasvrij zijn. Carola legt uit: “Er zijn twee belangrijke vragen die je jezelf moet stellen: hoeveel energie heb ik nodig om mijn woning te verwarmen? En: waar komt de energie vandaan waarmee ik mijn woning verwarm? De vraag naar energie is hoog. Driekwart van de woningen in Zeeland heeft nu nog een energielabel C of slechter. We gebruiken nu aardgas om die woningen te verwarmen. Voor de RES onderzoeken we alle alternatieve warmtebronnen. Zolang we nog niet weten wat het alternatief voor aardgas wordt, zetten we eerst vol in op het verminderen van de energievraag.”

Zelf al aan de slag

De eerste wijken gaan pas vanaf 2029 van het gas af. Welke woningen eerst aan de beurt zijn is nog niet zeker. Carola: “Waarschijnlijk kijken we eerst naar woningen die na 2005 gebouwd zijn. Totdat het zover is kun je wel zelf al aan de slag om je woning energieneutraal te maken. Je hoeft nog niet meteen te investeren in een dure warmtepomp. Die zijn pas echt efficiënt wanneer je een goed geïsoleerde woning hebt. Van een investering in isolatie weet je zeker dat je nooit spijt krijgt. Hoe goed de isolatie moet zijn, geven we weer in zogenaamde Rc-waardes. Het dak van je woning heeft bijvoorbeeld een waarde van 6,5 Rc nodig om echt goed geïsoleerd te zijn. Dat bereik je bijvoorbeeld door het te isoleren met 20 centimeter dikke steen- of vlaswol. Je muren moeten een Rc van 5 gaan halen, dat is bijvoorbeeld 20 cm cellulose, dat haal je niet met spouwmuurisolatie. Aannemers bieden dergelijke isolatiepakketten echter nog niet standaard aan wanneer ze je woning isoleren. Daar kun je het beste zelf naar vragen. Ons advies: als je je woning gaat isoleren, pak het dan meteen grondig aan zodat deze toekomstbestendig is! En zorg uiteraard voor goede ventilatie.”

Welke Rc-waardes adviseert de RES? Bekijk het in deze tabel!

Maatregel	Isolatiewaarden
Dakisolatie	minimale Rc-waarde 6,5 [m^2K/W]
Gevelisolatie	minimale Rc-waarde 5,0 [m^2K/W]
Vloerisolatie	minimale Rc-waarde 4,0 [m^2K/W]
Glas	maximale U-waarde 0,7 [W/m^2K]
Isolerende kozijnen	maximale U-waarde 1,5 [W/m^2K]
Isolerende deuren in de gevel	maximale U-waarde 1,5 [W/m^2K]

Tabel 1. Isolatiewaarden zeer energiezuinig wonen. Bron: RVO

Wat is de RES?

Zeeland is één van de 30 Nederlandse energieregio’s. Elke regio maakt afspraken over duurzaam gebruik en opwek van energie in de eigen regio: de Regionale Energiestrategie. Met als doel een energieneutraal Zeeland. Meer weten? Lees verder op **www.zeeuwsenergieakkoord.nl**

Subsidies voor energiebesparing

Er is subsidie Energiebesparing eigen huis (SEEH) op isolatiemaatregelen. Er zijn in Zeeland ook enkele gemeenten die subsidie hiervoor verstrekken. Kijk daarvoor op het Duurzaam Bouwloket van uw gemeente.

In het tweede kwartaal van 2020 komt er een aantrekkelijk aanbod voor particuliere woningeigenaren voor kleinere maatregelen, zoals het maken van een warmtescan, het op laten stellen van een energieadvies, het optimaliseren van de cv-installatie en andere kleinere besparingsmaatregelen. Zodra hier meer informatie over beschikbaar is, wordt dit gecommuniceerd via de website van uw gemeente en de lokale media.

‘Alle beetjes helpen’

De gemeente Goes wil in 2045 energieneutraal zijn. Wethouder Derk Alssema, met energie- en klimaatbeleid in zijn portefeuille, is enthousiast over het draagvlak binnen zijn gemeente. “Ik merk dat het leeft. Bedrijven willen ermee aan de slag en ook inwoners zijn actief. Elke duurzame keuze telt. Om die bewustwording te vergroten, werken we met het label ‘Alle B-tjes helpen’.

Centraal bij alles wat de gemeente Goes doet op het gebied van duurzame energie en klimaatadaptatie staan samenwerking, bewustwording en zelf het goede voorbeeld geven. Dit zie je terug in het Klimaatprogramma waarin de onderwerpen staan waarop de komende jaren wordt ingezet. Daarbij wordt nadrukkelijk samenwerking gezocht met inwoners, organisaties en ondernemers.

Al ruim duizend woningen gasloos

Een belangrijk element in het Klimaatprogramma is een duurzame bebouwde omgeving. Wethouder Alssema legt uit dat zijn gemeente hierin koploper is. “De gemeente Goes is hier vijftien jaar geleden al mee begonnen. Daardoor zijn er nu al meer dan duizend woningen gasloos. Vanzelfsprekend is dit ook de voorwaarde bij alle nieuwbouwprojecten.” Ook het opwekken van zoveel mogelijk duurzame energie is een belangrijk onderdeel van het Klimaatprogramma. Dit betekent dat onder andere de aanleg van zonnepanelen, zowel door particulieren als bedrijven, wordt gestimuleerd, bijvoorbeeld met de mogelijkheid van speciale leningen. “Zelf zijn wij ook actief op dit terrein. We hebben nu één zonnepark langs de A58. De energie die dit oplevert, is goed voor 800 tot 900 huishoudens. Mooi is bovendien dat dit park op vervuilde grond ligt. Ons doel is eigenlijk het geld, dat we voor de sanering nodig hebben, op deze manier bij elkaar te sparen en op termijn de grond schoon terug te geven aan de landbouw.” De wethouder vertelt dat er plannen zijn voor een tweede zonnepark van circa 7 hectare in het nieuwe bedrijvenpark Deltaweg. Verder heeft de gemeente een postcoderoosproject ondersteund, waarbij de kosten en de opbrengsten van zonnepanelen onder de deelnemers worden verdeeld. Het initiatief en de uitwerking daarvan lag bij een enthousiaste groep inwoners.

Meer laadpalen voor elektrische auto’s

Andere thema’s in het Klimaatprogramma zijn aandacht voor klimaatadaptatie, het creëren en benutten van kansen voor een circulaire economie en het inzetten op schone vervoersmiddelen. “Ook hierin kan de gemeente een rol spelen. Wat betreft een klimaatrobuuste omgeving kunnen wij bijvoorbeeld zorgdragen voor een riolering die hevige regenval kan verwerken. We proberen het riool ook te ontlasten, onder andere door met inwoners te spreken over minder versteende tuinen, regentonnen en dergelijke.” Met de groei van het aantal elektrische auto’s is ook aandacht nodig voor een betere infrastructuur van laadpalen. “Ik zie dat steeds meer bedrijven laadpalen willen op hun terrein en het komt regelmatig voor dat inwoners informeren naar de mogelijkheden in hun wijk.”

Stap voor stap

Alssema benadrukt dat bewustwording belangrijk is en dat een energieneutrale omgeving niet van de ene dag op de andere is gerealiseerd. “We hebben om die reden het label ‘Alle B-tjes helpen’ geïntroduceerd. Eigenlijk willen we dit ‘plakken’ op allerlei activiteiten die in dit kader worden georganiseerd. Het hoeft allemaal niet direct heel groots.

Laatst hoorde ik iemand in de supermarkt een plastic tasje weigeren, waarop de caissière antwoordde: alle beetjes helpen. Dat vind ik een mooi voorbeeld van de kleine stapjes die we allemaal kunnen zetten.”

Alle B-tjes helpen.
gemeente Goes

Thuis
tussen binnen
en buiten.

MET SUBSIDIE
JE HUIS
VERDUURZAMEN

Profiteer nu van subsidie bij ALKU® kunststof kozijnen
Dankzij de isolatiesubsidie is dit hét moment om te investeren in ALKU kunststof kozijnen.
Ze zijn maximaal isolerend, onderhoudsvriendelijk en helemaal aan te passen aan jouw smaak.
Geldt deze subsidie ook voor jou? Bekijk het op **www.alku.nl/subsidie**

ALKU Ontdekkingscentrum Middelburg Klarinetweg 5 | 0118 - 628 707 | www.alku.nl
Openingstijden: di t/m vr 9.00 - 17.30 uur | za 9.30 - 16.00 uur

ALKU®
Duurzame geveltoepassingen

Uw huis
verwarmen met
een warmtepomp
Hoe duurzaam is dat?

Bel 0113 61 33 53
of mail naar
duurzaam@itngroep.nl

itngroep.nl

Wilt u ook uw
WONING
VERKOPEN?
Bel voor een **gratis** waardebepaling.

1,8 maanden
Is onze gemiddelde verkooptijd

Zoek & Match
Direct in contact met woningzoekers

Whatsapp
Stel al uw vragen via Whatsapp

Neeskens
MAKELAARS

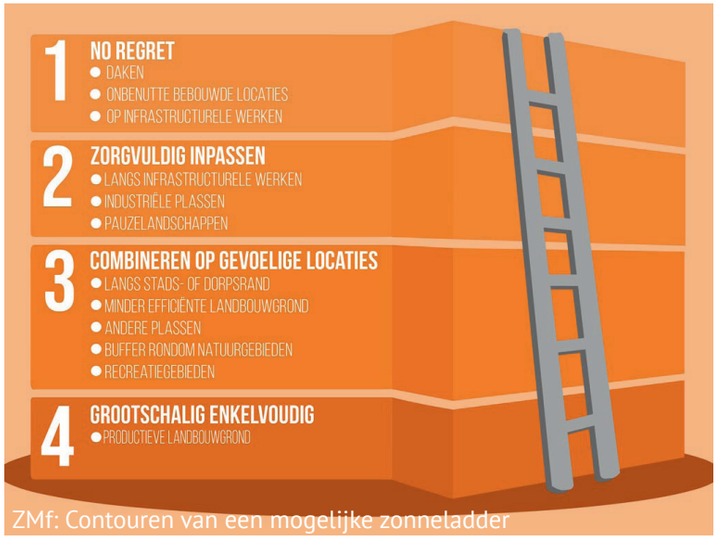
Verrassend. Daadkrachtig.
Yerseke, Goes, Tholen,
Nieuwerkerk: Kooijman Makelaardij

0113 57 31 00
www.neeskens.com

‘Heb ook oog voor biodiversiteit’

“Ik vind het belangrijk dat iedereen in Zeeland kan meedoen aan de energietransitie en milieubewust en duurzaam kan leven. Bewustwording is belangrijk, zodat iedereen op zijn of haar manier keuzes kan maken. Daarbij is het belangrijk om niet te oordelen. Iedereen maakt zijn eigen, persoonlijke afwegingen. Wij willen niet belerend zijn, maar respecteren en stimuleren.”

Ira von Harras, is directeur van de Zeeuwse Milieufederatie (ZMf). Als onafhankelijke natuur- en milieuorganisatie streeft de ZMf naar een mooi en groen Zeeland, dat duurzaam omgaat met haar leefomgeving. De drie belangrijkste thema’s daarbij zijn Ruimtelijke ordening & Landschap, Deltawateren en Circulaire economie & Duurzaamheid. “We hebben verschillende rollen. Soms zijn we aanjager, andere keren vertegenwoordiger of bewaker. Wat dat laatste betreft, we zijn alert. Als teveel landschap of natuur opgeofferd wordt voor bijvoorbeeld huizenbouw, dan zijn wij ‘de stem van de natuur’.

ZMf: Contouren van een mogelijke zonneladder

Zonneladder

Ira vertelt dat ZMf constructief meewerkt aan de regionale vertaling van het Klimaatakkoord van Parijs. Zo zit de ZMf aan tafel bij de gesprekken over de Zeeuwse Regionale Energiestrategie (RES).
Werken aan en streven naar een energieneutraal Zeeland behoort tot de kern van het werk van de ZMf. Samen met andere provinciale Natuur en Milieufederaties heeft de ZMf bijvoorbeeld de Constructieve Zonneladder ontwikkeld. Deze brengt hiërarchie aan in het beoordelen van locaties voor zonne-energie. “Onze voorkeur gaat allereerst uit naar zon op het dak. Bij de keuze voor zonneweides wijzen we nadrukkelijk ook op aandacht voor biodiversiteit.”

Industrie moet meedoen

Ira hamert daarbij op de noodzaak dat ook de industrie meedoet. “Natuurlijk moeten we het gesprek met de industrie aangaan. Dat doen we dan ook. We zitten met de Zeeuwse industrie om de tafel en luisteren naar elkaars dilemma’s. Dat die er zijn begrijp ik, óók voor de industrie. Zo is de infrastructuur momenteel totaal niet toereikend om alle industriële bedrijven de overstap naar elektriciteit te laten maken. Overigens, ik vind dat je soms anders moet kijken. Zo heb ik een plan om zoveel bomen te planten dat we daarmee de CO_2 uitstoot kunnen reduceren. Daaruit spreekt mijn liefde voor bomen.”

Steun voor regionale initiatieven

De ZMf stimuleert tal van regionale initiatieven. “Zeeuwind is een coöperatie die zich samen met inwoners inzet voor een duurzaam en dus leefbaar Zeeland. ZMf participeert hierin. Het platform Energiek Zeeland helpt woningeigenaren die het lastig vinden om te bepalen hoe de eigen woning het slimst verduurzaamd kan worden. Energiek Zeeland biedt een webportal, onafhankelijke, vrijwillige Zeeuwse woningambassadeurs en heeft afspraken met Zeeuwse aannemers en installateurs. De wensen van de woningeigenaar en zijn woning staan daarbij centraal.”

Biodiversiteit

In de discussie die nu gevoerd wordt, gaat het in de ogen van Ira jammer genoeg vaak alleen over wonen. Terwijl in haar ogen de grootste bedreiging de opwarming van de aarde is en het verminderen van de biodiversiteit. “Wie in een nieuwbouwwijk rondkijkt, ziet heel veel betegelde tuinen. Dat is niet alleen slecht voor de waterhuishouding, maar natuurlijk ook voor de biodiversiteit. Plant een boom, zaai bloemen en kies voor planten in je tuin. Het is niet alleen goed voor de dieren, maar het zien van vogeltjes, insecten en egels biedt ook plezier.
En denk eens na over bezit. Moet je alles kopen of is het kunnen gebruiken voldoende? In die zin ben ik enthousiast over ontwikkelingen als Netflix en Spotify. Je hoeft er niets tastbaars voor te kopen om er toch van te genieten. Voordeel: minder uitstoot en minder hebberig. Wees je bewust van de keuzes die je hebt. We hoeven niet allemaal vegetariër te worden, maar kies dan wel voor lokaal verantwoorde producten.
Wees je bewust en neem je verantwoordelijkheid.”

Meer wooncomfort en bijdragen aan een beter milieu? Pak je duurzame woonkansen bij de Rabobank. Een duurzaam huis kan je veel opleveren. Een lagere energierekening, meer wooncomfort en je draagt bij aan een beter milieu. En er zijn meer momenten om te verduurzamen dan je denkt. Als je een huis koopt, bouwt of verbouwt. Maar ook als je je hypotheek aanpast. Bij Rabobank noemen we dit duurzame woonkansen. En wij helpen je ze te benutten, in 3 handige stappen.

Stap voor stap je huis verduurzamen

Stap 1: Oriëntatie

Ieder huis kan energiezuinig zijn. Ook dat van jou!
De GreenHome HuisScan geeft je inzicht in energiebesparende maatregelen die interessant zijn voor jouw woning.

Stap 2: Financiering

Je wilt jouw woning duurzamer maken en bent benieuwd hoe je dit kunt financieren. Er zijn verschillende slimme mogelijkheden. Zo kun je bijvoorbeeld spaargeld gebruiken voor een duurzame verbouwing. Dat is vaak voordeliger dan het afsluiten van een lening. Je hebt dan lagere maandlasten door een lagere energierekening en waardevermeerdering van je huis zonder dat jouw schuld stijgt.

Duurzaamheidslening

Je kunt ook de Duurzaamheidslening afsluiten.
Dit is een persoonlijke lening met speciale rente voor het verduurzamen van je eigen woning. Via de Duurzaamheidslening is het mogelijk om tegen een aantrekkelijke rente geld te lenen voor energiebesparende maatregelen. Daarnaast kennen we de Energiebespaarlening. Via deze lening is het mogelijk om tegen een aantrekkelijke rente geld te lenen voor energiebesparende maatregelen. De Energiebespaarlening put uit het Nationaal Energiebespaarfonds.
De overheid, ASN-bank en de Rabobank maken deze lening mogelijk.

Ga naar Rabobank.nl/duurzaamwonen, start de GreenHome HuisScan en plan je afspraak bij de Rabobank.
Op een kantoor bij jou in de buurt of via videochat, net wat jou het beste uitkomt.

Rabobank

Groendepot

Ook kun je met een Groendepot energiebesparende maatregelen vaak meefinancieren in je hypotheek. Het Groendepot is een bouwdepot speciaal voor het nemen van energiebesparende maatregelen. Met dit bouwdepot heb je voor 24 maanden een rekening tot je beschikking waar je jouw duurzame verbouwing mee kunt betalen. Zolang je het geld niet gebruikt, ontvang je hierover een rentevergoeding die gelijk is aan de afgesproken hypotheekrente. Met het Groendepot leg je je niet vast op specifieke maatregelen, maar kun je later bepalen aan welke energiebesparende maatregelen je het geld besteedt.

Korting op je hypotheekrente

Koop je een energiezuinige woning die voldoet aan de nieuwste duurzaamheidsnormen, of verduurzaam je je bestaande woning, en sluit je je hypotheek af bij de Rabobank? Dan belonen we dit met korting op je hypotheekrente. Dat scheelt niet alleen in je energiekosten, maar ook in je maandelijkse hypotheeklasten.

Let op! Geld lenen kost geld

Stap 3: Aan de slag

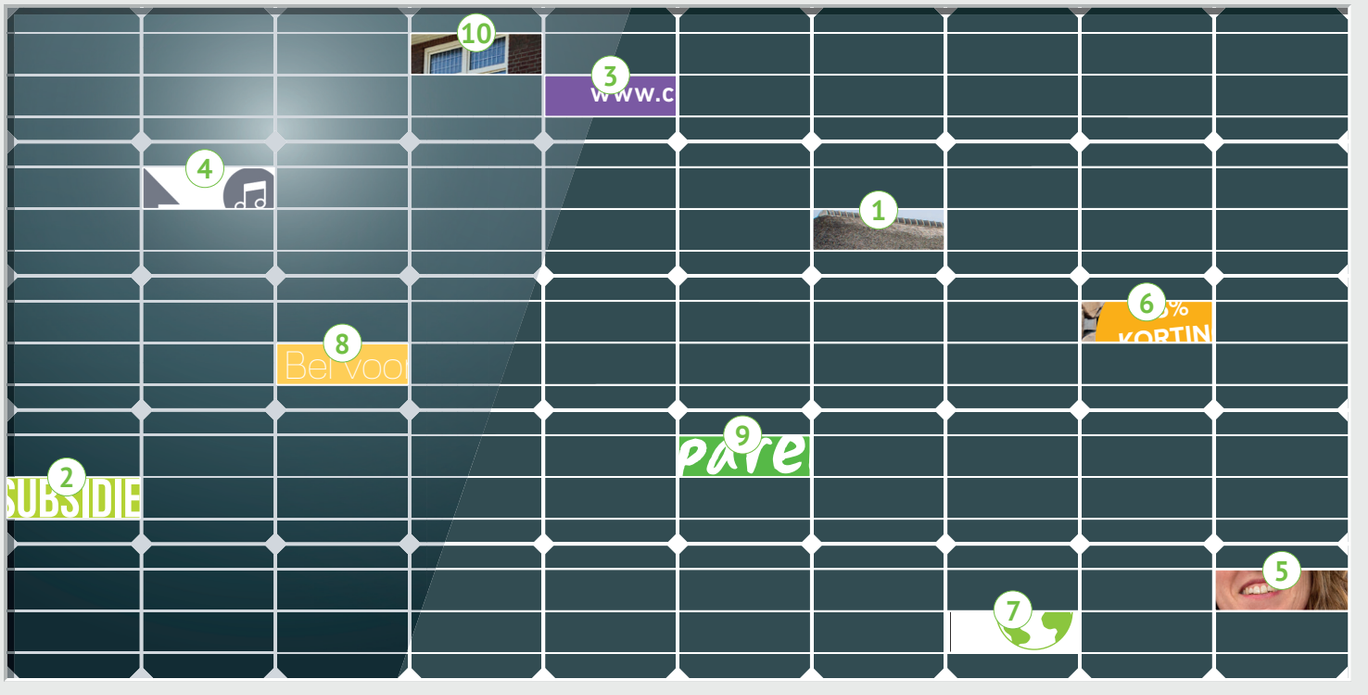
Je wilt duurzaam verbouwen, maar hoe pak je het aan? En bij wie moet je zijn? Op de website van GreenHome vind je de meest voorkomende energiebesparende maatregelen op een rijtje. En met de gratis te downloaden e-books geven ze uitgebreide informatie over de verschillende maatregelen. Daarnaast helpt GreenHome je bij het vinden van een gecertificeerde vakspecialist bij jou in de buurt. Bedrijven met goede recensies, die beschikken over de juiste certificaten.
Een offerte aanvragen via GreenHome.nl is zo gebeurd, zonder extra kosten. En wie zijn klus door een van deze bedrijven laat uitvoeren, is verzekerd van een goede afronding van de klus. Van advies tot uitvoering is GreenHome betrokken. Met als resultaat een energiezuinig en comfortabel huis dat meer waard is.

ADVERTENTIESPEURPUZZEL

**Hieronder ziet u, verdeeld over het zonnepaneel, 10 fragmenten van advertenties uit deze krant. Kunt u ze terugvinden?
Noteer achter elk nummer uit welke advertentie (adverteerder plús paginanummer) het fragment afkomstig is.**

DOE MEE ÉN WIN EEN BALLONVAART VOOR 2 PERSONEN TER WAARDE VAN € 395,-!

1 .....
2 .....
3 .....
4 .....
5 .....
6 .....
7 .....
8 .....
9 .....
10 .....

Onder de juiste inzenders verloten wij 1 gratis ballonvaart voor 2 personen t.w.v. € 395,-
Oplossing insturen voor 10 april a.s. via: www.isoenergy.nl

COLOFON

de zeeuwse duurzaamheidskrant,
editie 2020

De zeeuwse duurzaamheidskrant is een speciale uitgave van ISOenergy b.v.
Het auteursrecht op de in deze krant verschenen artikelen wordt door de uitgever voorbehouden.

Deze oplage van 161.000 stuks wordt huis-aan-huis verspreid in heel de provincie Zeeland.

uitgeverij: Uitgeverij Trainews
advertentieverkoop: Astrid Ysebaert
redactie: Caroline Houmes
vormgeving: studio ArteP

Profiteer mee van het grootste Zeeuwse warmtecollectief!

het warmte effect

Maak nú gebruik van onze zeer aantrekkelijke aanbieding om uw bestaande woning *(bouwjaar 1900 - 1975)* **te laten isoleren!**
Bestel uw spouwmuurisolatie via: www.hetwarmteeffect.nl Tijdens de actiemaanden geldt tevens 5% korting op isoleren van spouwmuren vrijstaande woningen en dak- en/of vloerisolatie.

ISOLEREN SPOUWMUUR
tussenwoning (max. 50 m²)
met Supafil
€ 900,-
mogelijke besparing circa **€ 140,-** per jaar!

ISOLEREN SPOUWMUUR
tussenwoning (max. 50 m²)
met Neopixels
€ 1.100,-
mogelijke besparing circa **€ 175,-** per jaar!

ISOLEREN SPOUWMUUR
tussenwoning (max. 50 m²)
met AddGreen
€ 1.150,-
CO2-uitstoot binnen 2 maanden terugverdiend!
mogelijke besparing circa **€ 175,-** per jaar!

ISOLEREN SPOUWMUUR
hoekwoning (max. 95 m²)
met Supafil
€ 1.800,-
mogelijke besparing circa **€ 400,-** per jaar!

ISOLEREN SPOUWMUUR
hoekwoning (max. 95 m²)
met Neopixels
€ 2.050,-
mogelijke besparing circa **€ 500,-** per jaar!

ISOLEREN SPOUWMUUR
hoekwoning (max. 95 m²)
met AddGreen
€ 2.150,-
CO2-uitstoot binnen 2 maanden terugverdiend!
mogelijke besparing circa **€ 500,-** per jaar!

NB: Genoemde prijzen zijn inclusief BTW, inclusief spouwafsluiting en exclusief ventilatieroosters.

U bent van harte welkom bij onze inloopbijeenkomsten waar wij u alle mogelijkheden laten zien.

De inloopbijeenkomsten vinden plaats op:

Do. 20 FEBRUARI	van 16.30 tot 19.30 uur	**HULST**, Cultureel Centrum den Dullaert (Sportlaan 24)
Di. 3 MAART	van 15.00 tot 20.00 uur	**'S-HEER ARENDSKERKE,** kantoor ISOenergy (Ambachtsweg 5)
Di. 17 MAART	van 17.00 tot 20.00 uur	**AXEL**, de Halle (Rooseveltlaan 1A)
Za. 28 MAART	van 10.00 tot 16.00 uur	**HEINKENSZAND**, Borselse Woningmarkt, de Stenge (Stengeplein 1)
Do. 16 APRIL	van 17.00 tot 20.00 uur	**OOSTBURG**, Ledeltheater - Rabozaal (Ledelplein 17)

Meld u vandaag nog aan via www.hetwarmteeffect.nl

deze acties gelden van **16 februari t/m 17 april 2020** uitvoering voor 1 november 2020

Haal er samen meer energie uit!

Het Warmte Effect is een gezamenlijke actie van ZMf en Zeeuwind in samenwerking met ISOenergy.

zmf zeeuwind ISO energy